



**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI**



**"TASDIQLAYMAN"**

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

**T.S. Sharipov**

2024 yil

29 ” 08

**STATISTIKA**

**FAN SILLABUSI**

Sirtqi bo‘lim uchun

<b>Bilim sohasi:</b>	<b>400 000</b>	– Biznes, boshqaruv va huquq
<b>Ta’lim sohasi:</b>	<b>410 000</b>	– Biznes va boshqaruv
<b>Ta’lim yo‘nalishlari:</b>	<b>60410100</b>	– Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo‘yicha)
	<b>60412700</b>	– Baholash ishi

**SAMARQAND – 2024**

**Modul / FAN SILLABUSI****Sirtqi bo'lim****60410100 – buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)****60412700 – Baholash ishi**

<b>Fan nomi:</b>	Statistika
<b>Fan turi:</b>	Majburiy
<b>Fan kodi:</b>	STAT204, STAT205
<b>Yil:</b>	2
<b>Semestr:</b>	3
<b>Ta'lim shakli:</b>	Sirtqi
<b>Mashg'ulotlar shakli va semestrda ajratilgan soatlar:</b>	150
Ma'ruza	10
Amaliy mashg'ulotlar	10
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	130
<b>Kredit miqdori:</b>	5
<b>Baholash shakli:</b>	Test
<b>Fan tili:</b>	O'zbek

**Fan maqsadi (FM)**

<b>FM1</b>	Talabalarda bozor iqtisodiyoti sharoitida statistikaning nazariy, uslubiy va amaliy masalalarini har taraflama o'rgatish, bozor hodisalari o'rtasidagi sabab-oqibat bog'lanishlarini ochish uchun korrelyatsion-regression tahlilni qo'llay olish, statistik kuzatish natijasida olingan ma'lumotlarni kompyuter dasturlari yordamida yechish, olingan natijalar bo'yicha xulosa va takliflar qilish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishdan iborat.
------------	---

**Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar**

<b>1.</b>	Iqtisodiyot nazariyasi
<b>2.</b>	Ekonometriya

**Ta'lim natijalari (TN)**

	<b>Bilimlar jihatidan:</b>
<b>TN1</b>	Statistika predmeti va metodining o'ziga xos xususiyatlari; ommaviy hodisa, uning muhim belgilari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
<b>TN2</b>	statistika usuli; statistik tadqiqot va uning bosqichlarini bilishlari lozim;
<b>TN3</b>	hozirgi zamon O'zbekiston Respublikasi Davlat statistikasi va xalqaro statistika; statistik kuzatishning mohiyati va ahamiyati; statistik kuzatishni tashkil etish tamoyillari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
<b>TN4</b>	Variatsiya ko'rastikchlarini hisoblashni; asimmetriya koeffitsenti va uni



- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

**c) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

**d) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:**

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

**Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.**

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,
70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

**Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot**

<b>Mualliflar:</b>	Xoliqulov A.N. – SamISI, "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrası professori, i.f.n.;
<b>E – mail:</b>	babanazarova.sevara@mail.ru.
<b>Tashkilot:</b>	SamISI "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrası
<b>Taqrizchilar:</b>	Pardaev M.Q.- SamISI "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrası professori, p.f.d., Arabov N.U. – Samarqand Davlat universiteti professori, i.f.n. (turdosh OTM)

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 5 16-05/JG)

Mazkur Sillabus "Iqtisodiy tahlil va statistika" kafedrasining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

**O'quv-uslubiyat bo'limi boshlig'i**

I.E.Shodmonov  
F.B.Abdukarimov  
A.N.Xoliqulov  
A.N.Xoliqulov

**Sirtqi bo'lim boshlig'i**

**Kafedra mudiri**

**Tuzuvchi**

	aniqlash tartibini; taqsimot eksessi, uning mohiyati va darajasini miqdoriy baholashni; tanlama kuzatish, uning mazmuni, qo'llanish sabablari va afzalliklarini; tanlama representativligini ta'minlovchi tanlash usullarini; korrelyatsion-regressiya tahlil usullarini qo'llash shart-sharoitlarini bilishi va ulardan foydalana olishi kerak.
	<b>Ko'nikma jihatidan:</b>
<b>TN5</b>	Statistika amaliyotida qo'llaniladigan iqtisodiy indekslarni hisoblash; YalM deflyatori va agregat indekslaridan foydalanish; iste'mol baholari indeksini aniqlay oladi;
<b>TN6</b>	Milliy hisoblar tizimi (MHT) – iqtisodiy statistikaning asosiy uslubidan foydalanish; MHT mohiyati, ahamiyati va funksiyalarini aniqlash; MHTning asosiy kategoriyalari va tushunchalarini tahlil etish; MHTni asosiy hisoblamalari va ularning ko'rsatkichlarini hisoblash va amaliyotda qo'llash ko'nikmalariga ega bo'ladi;
<b>TN7</b>	Iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda statistik ko'rsatkichlarni qo'llash; statistik ko'rsatkichlarni tahlil qilishni biladi;
<b>TN8</b>	Statistik ko'rsatkichlarning ijobiy va salbiy oqibatlarini statistik baholash; statistik ma'lumotlar natijalarini prognoz qilish malakalariga ega bo'ladi.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan soat
<b>M1</b>	Statistikaning predmeti va usullari. Statistik kuzatish. Statistik jamlash va guruhlash. Statistik ma'lumotlarni jadval va grafiklarda tasvirlash	2
<b>M2</b>	Statistika ko'rsatkichlari. O'rtacha miqdorlar va variatsiya ko'rsatkichlari	2
<b>M3</b>	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatishning qo'llanilishi. Xodisalar o'rtasidagi bog'lanishlarni statistik o'rganish	2
<b>M4</b>	Dinamikani statistik o'rganish usullari. Iqtisodiy indekslar	2
<b>M5</b>	Aholi statistikasi. Aholi turmush darajasi statistikasi. Mehnat bozori statistikasi	2
<b>JAMI:</b>		<b>10</b>
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
<b>A1</b>	Statistikaning predmeti va usullari. Statistik kuzatish. Statistik jamlash va guruhlash. Statistik ma'lumotlarni jadval va grafiklarda tasvirlash	2
<b>A2</b>	Statistika ko'rsatkichlari. O'rtacha miqdorlar va variatsiya ko'rsatkichlari	2
<b>A3</b>	Statistik tadqiqotlarda tanlab kuzatishning qo'llanilishi. Xodisalar o'rtasidagi bog'lanishlarni statistik o'rganish	2
<b>A4</b>	Dinamikani statistik o'rganish usullari. Iqtisodiy indekslar	2
<b>A5</b>	Aholi statistikasi. Aholi turmush darajasi statistikasi. Mehnat bozori statistikasi	2
<b>JAMI:</b>		<b>10</b>

Mustaqil ta'lim (MT)		Ajratil- gan soat
MT1	Statistikaning paydo bo'lish tarixi va rivojlanishi.	4
MT2	Statistikaning o'ziga xos umum-ilmiy va maxsus usullari.	6
MT3	Statistik kuzatishning dasturiy–uslubiy va tashkiliy masalalari.	4
MT4	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	6
MT5	Statistik hisobot, registr va maxsus tashkil etiladigan statistik kuzatishlar.	4
MT6	Statistik guruhlash usuli, uning ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar vajarayonlarni o'rganishda ahamiyati.	6
MT7	Statistik ko'rsatkichiarga qo'yilgan asosiy talablar: miqdorlarning ishonchiligi, taqqoslama holati va aniqligi.	4
MT8	O'rtacha miqdorlarni qo'llashning asosiy shartlari.	6
MT9	O'rtacha miqdorlarning tasnifi: analitik va tuzilmaviy o'rtaqalar.	4
MT10	Tuzilmaviy o'rtaqalardan statistik tadqiqorlarda foydalanilishi	6
MT11	Tanlama to'plamni tashkil qilish usullari.	4
MT12	Kichik tanlama kuzatish mohiyati va uning o'ziga xos xususiyatlari.	4
MT13	Korrelyatsion-regression tahlil – o'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish usullari.	6
MT14	Dinamika tendensiyalarini aniqlash usullari.	6
MT15	Mavsumiylik to'g'risida tushuncha va uni baholash.	4
MT16	Iqtisodiy indekslarning tasniflanishi (klassifikayasi).	6
MT17	Dunyo aholi dinamikasi va istiqboldagi sonini prognozlash.	6
MT18	Korxonalarda xodimlar statistikasi ko'rsatkichlari.	4
MT19	Milliy hisoblar tizimida ishlab chiqarish sohasini chegaralash.	6
MT20	Asosiy kapital tasnifi, baholash va amortizatsiya ajratmalarini hisoblash usullari.	4
MT21	Aylanma mablag'lar, ularning mazmuni va tarkibi.	6
MT22	Davlat budjeti daromadlari va xarajatlari statistikasi.	4
MT23	Kredit hajmi va dinamikasini statistik jihatdan o'rganish.	4
MT24	Baho statistikasi, uning asosiy vazifalari va ko'rsatkichlari.	6
MT25	Pulning qadrsizlanishi, mlliy valyuta xarid quvvatining o'zgarishi.	4
MT26	Aholining daromadlari bo'yicha tabaqalanishi.	6
JAMI		130

Asosiy adabiyotlar	
1.	SHodiev X. va Xabibullaev I. Statistika: darslik.–T.: “IQTISOD-MOLIYA”, 2019.-454 b.
2.	Xudayberdiev U.X. Statistika. O’quv qo’llanma. Samarqand, SamISI, 2019.
3.	Xudayberdiev U.X., Xoliqulov A.N., Babanazarova S.A. Statistika. Darslik. Samarqand, SamISI, 2022.
Qo’shimcha adabiyotlar	
1.	O’zbekiston Respublikasi qonuni: Rasmiy statistika to’g’risida. 2021 yil 11 avgustda qabul qilingan.
2.	O’zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning “O’zbekiston Respublikasi Davlat Statistika qo’mitasi faoliyatini takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi 2017 yil 31 iyuldagi PQ-31655 qarori.
3.	Soatov N., Nabiyeu X., Nabiyeu D., Tillaxo’jayev S. Statistika. Darslik. T.: TDIU, 2009y.
	Abdullayev Yo., Pardayev M.Q., Xudoyberdiev U., Aliyev B. Statistika. O’quv qo’llanma. “Iqtisod-moliya”, 2011y.
	Xudayberdiev U. va boshqalar. Statistika, O’quv-uslubiy qo’llanma. I-qism, Samarqand, SamISI 2011.
	Xudayberdiev U. va boshqalar. Statistika, O’quv-uslubiy qo’llanma. II-qism, Samarqand, SamISI 2014.
	Статистика. Учебник./ под ред. И.И. Елисеевой. - М.:Проспект, 2010.

**Talabaniq fan bo’yicha o’zlashtirish ko’rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:**

**a) 5 baho olish uchun talabaniq bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini to’liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo’l qo’yilmasa;
- fan bo’yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo’lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo’nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo’lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to’liq va aniq bajargan bo’lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me’yoriy-huquqiy xujjatlarni to’liq o’zlashtirgan bo’lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

**b) 4 baho olish uchun talabaniq bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo’l qo’ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo’lsa;